

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi și Duminică.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șiese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu sêu
28 franci.

Anul XLII

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmonu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrișori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 52.

Duminică, 13 Iuliu

1879.

Brasiovu, 30 Iuliu/12 Iuliu.

Ungurii nostri sunt de unu timpu încôce foarte neliniștiti pentru atitudinea Croației. In anul acesta trebuie să se reînnoiească pactulu financiar cu Croația și pentru scopulu acestu s'a fostu alesu de către dietă unguerească și croată câte o deputatiune regnicolară. Aceste două deputatiuni, din Budapeșta și Agram, au să se întielege prin asanumite nuntieri asupra viitorulu pactu, despre care voru decide apoi dietele. Inca dela inceputulu negocierilor au accentuat Croații dorința și speranța lor, că de astadata Ungaria le va face mai multe concessiuni in legea de impacare și va dovedi astfel, că voiesce să sustie relațiuni in adeveru fratiesci cu Croația. Dorința acestu manifestata a fostu de ajunsu spre a provocă protestulu unanimu alu pressei maghiare, care s'a turburatu foarte vedindu, că Croații voiescu să se profite de ocaziune și să cêra concessiuni mai mari.

Diariulu partidei nationale croate „Obzor“ in urm'a acestor protestari a amenințatu pe Maghiari cu ruperea relațiilor de amicitia dintre Ungaria și Croația. Limbajulu fôiei croate a provocatu și mai multu mania foiloru maghiare, cari respunsera earasi cu amenințarea, că deca Croația nu va voi să se impace de buna voia o voru impacă ei cu sil'a; ba „Pesti Hirap“ strigă: „Deca nu ne va duce la scopu constitutionalismulu, vomu introduce dictatura.“ Croații nu s'au speriatu inse de amenințările Ungurilor, ei au venit, că in fapta din aceste amenințari nu vorbesce atât curagiulu, cât temerea, că lucrurile se potu complică. Croații au portatu dela inceputulu unei dualistice o politica italianesca, adeca ei au scutu să profite de momentele favorabile spre a stôrce totu mai multe concessiuni dela Unguri. Momentulu celu mai binevenitu pentru a-si reînnoi și mari pretensiuni ilu au negresitu acuma, candu relațiunile Ungariei cu Austria incepu a se complică din nou. In Austria se prepara o campania serioasă in contra dualismulu, pericolulu pentru Ungaria ilu vedu toti Maghiarii, cari au ochii deschisi, numai cât nu voru să 'lu recunôsca pe față. Croații ar' lucră d'er' in contra tuturor preceptelor politice „practice“ ce au urmat o pênă acuma, deca nu ar' întrebunțiat ocaziunea, că se faca o miscare in flanculu dreptu alu Ungurilor spre a le stôrce și acuma unu siru de concessiuni.

Nu este nimicu surprindetoriu in aceea, că miscarea antimaghiara se manifesta deodata in Viena și Agram. De câte-ori a mobilisatu Viena in contra politice maghiare, s'au pusu in miscare și Croații astfel, încât se pôte dice cu dreptu, că Maghiarii numai de frica Vienei s'au impacatu, cumu s'au impacatu cu Croații. Pe câtu timpu in capitala Austriei predominiea spiritulu dualisticu, Croații erau cei mai buni amici ai Ungariei, acuma, candu sufla unu ventu tare antidualisticu s'a inorțat cerulu amicitiei și in Agram. Ce e dreptu politicu acestu a Croaților e puțin cavaleresca, d'er' nu se pôte sustiené, că nu ar' fi practica.

Croații tienu și acuma foarte multu sêma de împregiurari și mergu numai treptatu inainte cu pretensiunile lor. Ajunge inse, că facu pretensiuni nôue, cari nu potu placé nicidecumu domnilor dela Budapeșta. Se anunția, că comisiunea alêsa de deputatiunea regnicolară croată, spre a face unu proiectu de impacare, a primitu in 5 l. c. proiectulu compus de Miskatovici. Presedintele Christici a facutu cunoscutu deputatiunei regnicolare ungueresci, că deputatiunea croată va incepe s'asbaterile in 10 Iuliu și pênă la finea lui Iuliu va tramite nuntiu (punctatiunile) ei la Budapeșta.

Proiectulu autenticatu de comisiune este compus intr'unu tonu deosebitu moderatu și conciliant, d'er' face mai multe pretensiuni. In introducere se dice, că ar' fi multu mai favorabilu, de a împre-

una administratiunea granitiei militare cu cea croată. Ungaria chiaru și deca se va sustiené relațiunea financiară, dupa care ar' cadé pe Croația 53 percente din venitul totalu, ar' economisi atunci inca cateva sute de mii și de aceea deputatiunea unguerească se proceda inca de acuma la stabilirea cuotei și să se lase guvernulu dispozițiunile ulterioare in privința incorporarei granitiei. Pe timpul pênă se va face acestu incorporare se remana in valôre cuot'a de pênă acuma (45 percente) pentru Croația, astfel, că venitul pentru tabacu, sare și timbru din granitiu militară se să socotêsca și de aci încolo in favôrea Croației. Afara de acestu se cere pentru Croația o administratiune propriea financiară, care se fia supusa guvernulu croatu, unu nou modu de a incheia socotelile și alte modificari mai puțin insemnate.

Cestiunea pactulu între Ungaria și Croația intra prin pretensiunile de mai susu intr'unu stadiu seriosu. Maghiarii sustienu necontentitu, că nu se unesce cu ide'a de statu unguerească că se li se faca Croaților mai multe concessiuni. La acestu răspunde acuma fôia croată „Obzor“: „Ide'a de statu croatu pôte să existe foarte bine langa ide'a de statu unguerescu și ar' fi numai de speriatu, deca Croații ar' parasi acea idea.“ Limbajulu acestu credemu, este destulu de claru, „Obzor“ prin acele puțin cuvinte semnalêza luptele viitoare neincungurabile dintre Maghiarismu și Slavismulu de sudu. Ce rolu va jocă in aceste lupte Viena? Că intotdeauna ea va caută să tiena ametiti și pe unii și pe alții că se remana deasupra, anevoie să se infierbintă d'er' pentru ide'a de statu croatu, desi generalii croati agitêza mereu pentru acestu idea, — d'er' dieu nici in favorulu Maghiarilor nu se va întrepune. Restulu ilu va decide mersulu evenimentelor indepedentu de voința nôr'a și altora. Desvoltarea naturala a lucrurilor inse nu va poté fi niciodata favorabila unui sistem de guvernare atât de nenaturalu.

Cronică evenimentelor politice.

Abia a inceputu a se pune in praca famôsă lege pentru introducerea studiulu obligatoriu alu limbii maghiare in școlile populare și eata, că din tôte partile se audu plangeri și nemulțamiri. Inainte de tôte s'au ofensatu autoritatile bisericesci prin aceea, că au fostu ignorate intr'unu modu nelegal, batatoriu la ochi, cu ocaziunea mesurilor ce s'au luat, pentru că invetiatorii să viziteze cursurile pentru invetiarea limbii maghiare. Organele guvernulu au datu spre scopulu acestu ordinu directu invetiatorilor, cu tôte că dupa lege provocarea de a visită cursurile trebuia să se tramita pe calea oficiulu bisericescu superioru, că autoritate scolară. De aceea consistoriulu bisericescu evanghelicu de conf. augsb. s'a vedutu necesitatu a adresă o circulară către tôte presbiteriile, directiunile școlilor medie și populare ale bisericei evanghelice de c. a. din Transilvania, provocandu-le, că in acele casuri, in cari se adresêza către autoritatile scolare și bisericesci provocari directe dela organe nebisericesci, se să retramita, in interessulu ordinei generale și a dreptulu esistentu, la loculu, de unde au venit, cu acea rogare, că se li să tramita prin organele superioare bisericesci.

Noi, să întielege, că nu potemu să impartasim ide'a foiloru maghiare că acestu circular ar' fi fostu o arogantia. Superintendentulu Dr. Teutsch a facutu numai ceea ce trebuia să faca sub asemeni împregiurari, și ne-amu bucură deca amu poté constată că consistoriile bisericelor nôstre au remonstratu in contra unei procederi atât de vatamatore de autoritatea bisericescă și scolară.

Si invetiatorii, cari de frica că se nu 'si pârda mane poimane postulu, au alergatu pe la cursurile de limbă maghiară, ce au trebuit să întimpine

acolo? Dispretiu și batjocura nemai pomenita. Acestu o spunem fara cea mai mica esagerare, dovêda corespondința publicata in nr. trecutulu alu fôiei nôstre și atitudinea adeveratu „cavaleresca“ a unoru diuare, cari isi batura jocu de bietii invetiatori, numindu-i „porcari și ciobani“, pentru că nu erau imbracati in haine strimte ungueresci, ci in portulu lor frumosu romanescu dela țiera. Eata d'er' cumu au procesu cu invetiatorii: Mai antaiu le ordona strictu organele guvernulu că se să înfașisze la cursurile pentru studiulu limbii maghiare, dupa ce apoi invetiatorii calatorindu dile întregi cu multe spese se presenta la inspectorulu r. u. de școle din Aradu să respingă cei mai multi dela cursu sub pretestele cele mai de nimicu, și in locu să li să rebonifice macaru banii de drumu, diuare că „Alföld“ isi mai și batu jocu de ei numindu-i porcari și ciobani din causă portulu lor romanescu. „Este foarte tristu, — esclama numit'a fôia —, că educatiunea poporulu se afla in manile unoru ômeni in modu atât de infracosiatu ignorant și necioplitu.“

Mai departe voiesce „Alföld“ să arate ce orbi sunt cei ce agita contra unei dispozițiuni atât de maritimose a guvernulu, „care cu-o nespusa generositate provede cu locuinta și nutrementu o multime de invetiatori populari, cari să tereiescu in barbaria, numai pentru că astfelu prin studiulu limbii statulu se-i civilizese.“ Câtu despre nespusa generositate a guvernulu, apoi, deca va merge totu cumu a mersu la cursulu dela Aradu invetiatorii populari să potu rogă diminția și sêra: Dômne ferescene de-o generositate că acestu! Pôte, că pentru dnii dela „Alföld“ este o mare generositate candu unoru „barbari“ cumu sunt invetiatorii romani dela sate li să dă ocaziune a să tavalu in cursu de șiese septemani pe nesce „strozace“ (saci cu paie) ungueresci aruncate unulu langa altulu pe podinele gôie ale odailor. D'er' chiaru și lui „Alföld“ i s'a facutu mila de cele 14 invetiore, cari să impartasira de aceea-si generositate, capetandu de asternutu numai unu strozacu și unu seuletulu micu implutu cu paie, că perina.

In numerulu seu dela 4 Iuliu „Alföld“ esplică asertiunea s'a despre imbracatiunea invetiatorilor, care sêmana cu aceea a pastorilor și a porcariilor, „dicându, că sub acestu a întielesu numai pe acei invetiatori romani, „cari sunt destulu de nefericiti a instrui poporulu in asemeni comune, cari nu-i provede nici macaru cu atât, că se să pôte imbracă in modu civilisatu.“

Va să dica maghiarii dela Aradu cauta civilizatiunea in imbracatiune. Ei bine, să punem casulu, că in Ungaria ar' ajunge, ferescă Ddieu, la guvernulu unu alu doilea Bach și că acestu ar' dă ordinu directu la toti invetiatorii ungueresci că să viziteze cursurile pentru studiulu limbii germane. Să admitemu că in urm'a acestu cei mai multi invetiatori ungueresci s'ar' presentă in costumulu lor ordinaru unguerescu. N'ar' poté să li dica cu totu acelasu dreptu inspectorii nemti că sunt barbari și necioplitu, căci ambia imbracati in modu necivilisatu? Ori-că ciôrecii strêmți ungueresci au mai multa preferința inaintea civilizatiunei decâtu cei comoii romanesci? En' să încerce dnii dela „Alföld“ a capacita pe nemti și pe francesi, că costumulu unguerescu este unu costum civilisatu! Cu tôte aceste nu se va află nici unu omu in adeveru civilisatu, care să sustie că unu invetiatoriu alu poporulu nu 'si pôte implini misiunea s'a deca să imbracă in costumulu acestu poporu!

Alta este inse dorerea lui „Alföld“. Nu-i este lui nicidecumu tēja că va suferi instructiunea romanescă din causă imbracatiunei invetiatorilor, d'er' i e frica că unu invetiatoriu care are mandri'a a să presentă in portulu seu romanescu inaintea profesoriloru de limbă maghiară, nu ofera nici cea mai mica garantia că va sadi in animele fragede ale scolariloru sei acelu semțiu „patrioticu“ unguerescu,

care nu suferă nici macar imbracamintea românească.

Situațiunea guvernului român vine din di în di mai grea față cu grav'a cestiune a emancipării Evreilor. Guvernul a totu tacutu pēna acuma, candu deodata se vede parasitu de maioritătea Camerei. Secțiunile Camerei cu tōte declarările guvernului, că nu pōte primi proiectulu comisiunei de inițiativa a Camerei căci acest'a ar' espune tēr'a la mari pericole, se rostira în maioritătea pentru soluțiunea propusa de comisiunea camerei și publicata în nr. trecutulu alu fōiei nōstre. „In acēt'a situațiune — serie „Romanulu“ — guvernulu ne mai fiindu sntienutu în acēt'a cestiune de maioritătea Camerei este datoriu se 'si reguleze posițiunea s'a constituțională“. Aceste cuvinte semnalēza cris'a ministerială, despre care nu se pōte prevedē cumu se va resolvā.

Principele Bulgariei Alesandru de Battenberg, dupa ce si-a finitu calatori'a pe la curtile marilor poteri europene, a plecatu la inceputulu lui Iuliu n. dela Rom'a la Constantinopole, unde a sositu în 5 Iuliu c. la 1 ora d. a. La 6rele 3 principele s'a prezentatu inaintea Sultanului spre a primi beratul v se u de investitura. Sultanulu i l'a inmanuat în persōna. Intrevederea Sultanului cu principele, care portā uniform'a militară și nu avea fesulu pe capu, a duratu 1 ora. Principele a promis Suzeranului seu de a protege cu energia pe Mahomedanii din Bulgari'a. Dupace a conferitu apoi cu ministrii Cheredin- și Carateodori-pasi'a a primitu visit'a membriloru corpului diplomaticu și sēr'a la 9 ore a plecatu spre Varn'a. Principele Alesandru a sositu în 6 Iuliu c. la 11 ore la Varn'a, unde fū primitu de o multime mare de poporu, în frunte cu autoritățile bulgare și cu deputatiuni din tōte provinciile, cari i urau buna-venire. Principele a exprimat în limb'a bulgară multamirile sale pentru primirea simpatică ce i-s'a facutu. S'a dusu apoi la biserica spre a asistā la Te Deumulu celebratu pentru fericit'a s'a sosire. Ajungēdu la palatul guvernatorulu între aclamarile poporatiunei, a primitu acolo felicitările autoritatilor locale, ale corpului consularu, ale clerulu ale deputatiuniloru tuturor orasielor din Bulgari'a și ale coloniei bulgare din Romani'a. Sēr'a orasiulu a fostu luminatu în modu stralucitu.

Cu ocașiunea sosirei sale în Varn'a principele Bulgariei Alesandru I a fostu salutat și de cătra delegatiilor coloniei bulgare din Romani'a. Diarulu „L'Orient“ i se scrie dela Varn'a 7 Iuliu c. că principele Alesandru a respunsu delegatiloru bulgari, că spera ai revedē în curēdu, cu ocașiunea visitei ce are intențiune se-o faca Curtii princiare a Romaniiei. Elu a adausu: „Romanii sunt vecinii „noștri și trebuie se remana amicii noștri: ei au „luatu parte la oper'a glorioasă, dēr' dură, a emancipatiunei Bulgariei. Multi Romani au muritu „combatēdu pentru independenti'a nōstră, sub conducerea valorosulu și întieptulu loru Capitānu „A. S. R. principele Carolu.“ — Respunsulu acest'a alu Domnitoriulu Bulgariloru este unu prognosticu bunu pentru viitōrele relațiuni dintre Romani'a și Bulgari'a, încātu adeca aceste relațiuni voru depinde dela simpatii'a ce o are principele de Battenberg că prussianu pentru Domnitoriulu Carolu I. Dealtmintrea Bulgariii au traitu și pēna acuma în buna pace cu Romanii, și dēca nu voru turburā intrigele rusescei bun'a întielegere, nu este nefundata speranti'a, că Romanii și Bulgariii isi voru remanē întot-deauna amici. Vom vedē cătu de recunoscētori voru fi Bulgariii pentru sangele ce l'au versatu Romanii în favorulu independentiei loru!

Discursulu deputatulu Alesandru Romanu,

tienutu în sediint'i'a dela 1 Maiu a. c. a dietei maghiare.

(Urmare.)

Înainte de a dice ceva pe scurtu la proiectulu de lege, pentru că multe asi avē de disu la acestu proiectu, dicu, înainte de a dice ceva contra proiectulu se'mi fia permisu a face unele observari la unele argumentari ale condeputatiloru mei. Aveam dorintia se cunosc argumentarile aceste, dēr' am veditu că motivarea proiectulu de lege atatu este de slabă, în cătu din ea putinu pōte omulu invetiā, macaru că eu, de candu sunt membru alu acestei case, m'am silitu totudeuna a studia obiectulu și a cunōce dispozițiunea publică și afara în viaț'a publică asupra obiectulu pusu la ordinea dilei. Asia am urmatu și cu proiectulu acesta ponderos și de mare intensitate. Cu dorere trebuie se marturisescu, că din argumentele ce le am auditu aici n'am potutu castigā convingerea, că proiectulu pusu la ordinea dilei ar' fi oportunu și necesariu. Prea demnulu deputatu alu cerculu V alu Ciachistiloru a crediutu că face unu servitiu

bun guvernului și acelor ce voescu votarea proiectulu, dēca ilu va sprigini și elu. Departe se fia de mine și gândulu de a suspionā patriotismulu și conscientiositatea d-lui deputatu. Si eu spriginescu guvernulu în alte cestiuni. Madarász: (Înterpendu) Scimu! (Îlăritate). A l. Romanu: Dēra d-nu deputatu n'a ilustratu bine argumentele aduse pentru proiectu, densulu de regula a doveditu contrariulu dela ceea ce a afirmatu. Asia d. e. indica în propunerea s'a animata la simpatii'a cu care ne purtam facia cu acei, a caroru limba o pricepem. Asta este, și nu este asia. Este dēca asista și altu motivu pentru simpatie. În Russi'a nu este asia cu tōte, că polonii pricepu limb'a rusescă; nici în Prussi'a, cu tōte că și în Posen pricepu limb'a nemțiescă. Mihailu Politu (înterpendu): Adevēratu asia este! (Îlăritate). A l. Romanu: D-lu deputatu se provōca și la istoria, candu stramosii Serbiloru și cu ai Maghiariloru si-au versatu împreuna sangele pentru patria și adaoge că atunci nu se întielegeau unii pe altii. (Îlăritate). Asia dēr' si aici a ilustratu contrariulu, adeca, că nu e limb'a uniculu midilocu care se promoveie întielegerea și respectarea împrumutata, buna starea și interesulu comunu. Argumentarile aceste și altele de felulu acesta ale stim. colegu imi aduc aminte, cum înainte de acēta cu patru, cinci ani, din acelasu locu și dela unu totu asia stimatu domnu deputatu, am auditu o asemenea argumentare; și atunci opozițiunea a atacatu cu vehemētia guvernulu cu deosebire pe d. ministru-presedinte. Acelu domnu deputatu cugetandu că d-lu ministru-presedinte este avisatu la apărarea d-nciei sale a disu: „D-loru este adevēratu, d-lu ministru-presedinte si-a parasitu punctulu seu de vedere de mai înainte, dēr' pentru acēta principiele si-lea schimbatu. (Îlăritate). Nu știu multumit'a d-lu ministru-presedintu pentru apărarea acesta, eu asia credu, că guvernulu facia cu acestu proiectu de lege nici acum n'are lipsa de astfelu de apărare.

D-loru, bun'a întielegere nu este a se cautā numai în limba, și natiunea maghiară nu 'si cautā în astfelu de lucruri bas'a subsistentii sale, buna starea proprie și a patriei ci cu totul în alti factori, cari nu voiu ai insirā, pentru că sunt cunoscuti și asia ar' fi de prisosu a'i mai repeti. (Unu glasu: S'audimu, cari sunt aceia?) Finantie bune, administratiunea bună, și justitia bună și altele. Stim. d. deputatu dice, că cine va aduce aceea între nationalitățile acestei patrie va fi alu douilea întemeietoriu alu Ungariiei. Mare cuventu, I-am auditu de mai multe ori. A fostu unu barbatu, care se apropiase fōrte multu de realizarea aceluia, dorere inse, acestu mare fiu alu patriei nu mai este între noi, de ceea ce'mi pare fōrte reu, pentru că de candu lipsece dintre noi, ne-a parasitu și spiritulu lui, numai este între noi moderatorulu, căci dēca ar' fi, cutezu a sustienē, că noi astadi n'am desbata în cas'a acēta astfelu de proiectu. (O voce: Adevēratu.)! Nu voiu se facu obiectu de discussiune simtiementulu de pietate fiiescă a d-lui Stefanu Nagy, știu se'lu respectēdu, dēr' dlui la capetulu cuventarei a disu, că spera și crede, că proiectulu acesta se va votā cu o maioritătea asia de mare de voturi, în cătu cei ce voru fi în contra voru fi fōrte pușini. Are dreptate, recunosc, că este asia, aduc aminte inse junelui condeputatu că „vota“ nu numai „numerantur“, ci și „ponderantur“. Suntem pușini aci, dēr', unde este a se cautā vina? (O voce: Nu sciti unguresce?) Nu trebuie a ne luā numai pe noi în consideratiune, cari votam, ci pe ceea mare parte a locuitoriloru țērrii, care este afara în țiera și a carei parere trebuie considerata.

Stim. d-nu ministru-presedintu a observatu domnulu Polit, care observare a fostu în adevēru unu argumentum ad hominem. Sunt indatoratu cu recunoscintia d-lui ministru-presedintu, pentru că n'a aprobatu politic'a urmata în Serbi'a din partea Serbiloru față cu Romanii, dēr' trebuie se marturisescu, că dupa convingerea mea cu argumentulu acela n'a combatutu pe condeputatulu Polit, fiindu că elu e cetățianu ungurescu, lui asiadara nu i se pōte imputā purtarea guvernulu serbescu, dar' mai pușinu pōte fi combatutu cu incuviintiarea unei procederi condamnate de noi. Mai departe primescu asemenea cu multumire incredintia din partea d-lui ministru-presedintu și a condeputatiloru cari au disu, că nu dorescu altu ceva decātu se invetiē limb'a maghiară și celelalte nationalități de alta limba, că nu voru se constrînga și nu voru se mērga cu timpulu asia de departe, că limbile nationalitatiloru se se alunge și din scōlele lor. Cu tōte aceste eu dicu, că cu privire la trecutulu acēta e o înaintare progresivă, nu e altu ceva decatu unu pasiu — speru celu din urma pasiu — pe calea, care nu e de catu unu semnu reu și asia credu, că nu e bine a urmā unu esemplu condamnatu de noi.

Condeputatulu Madarász în discursulu seu sonor u a vorbitu, că tot-deauna, în limb'a animii. Știu prea bine pretiul iubirea cu carea este cătra nationalitatea sa genetică. . . . Madarász (înterpendu): Cătra statulu ungurescu! A l. Romanu: Fia asia dar'! cătra limb'a statulu ungurescu. Dēra fiindu vorb'a despre lucruri de asia mare importantia nu me adresezu la anima, nu me adresezu la peptu, ci me orientēdu dupa capu. Eu si deputati romani simțim instinctiv pericolele, cari astfelu de încercari voru aduce preste capulu Maghiariloru și Romani-

loru. Nu potu se nu reflectēdu la citatulu stim. condeputatulu scosu dupa cum sustine, din foile romane. Madarász (înterpendu): Din fōi'a maghiară din Bucuresci.

Ales. Romanu: Dēnsulu vorbesce de dōue sute de scōle. Sunt dōue sute, nu știu, voru fi mai pușine, cumu că invatiă limb'a română cea mai mare parte, o știu, căus'a este, că Maghiarii locuiescu mai cu sēma la cetăți și au lipsa de cunoscintia limbii. Eu însuși amu fostu într'o scōla de aceste, în Pitesci. Acolo s'a întemplat, că curatorulu, care aduce din Transilvani'a și alunga popii, a traitu în întielegere cu pop'a. Ce a facutu? A denunțat guvernulu pe popa, că nu propune limb'a română. Întemplandu-se se me întalnescu cu elu, m'a rugatu se spriginescu rugarea lui la ministru de culte. Nu me laudu cu ceea ce i-am spus. Dăra servece pentru onōrea ministrulu, că la rugarea curatorulu amintitu de mine, a respunsu: Sătemu în țiera liberă, constituțională, eu nu alungu pe popa. Dēca nu voiesce se propuna limb'a maghiară, este în limbu prima pagub'a invetiăceloru; de altmintre voiu ști eu știutina valōrea dispozițiuniloru. D-loru, cu tōte că n'au obiceiulu a me provōcā la alte staturi, trebuie se observu celoru ce o facu, că în Romani'a libertatea individuală și deosebire cea confesională este în mare onōre. La noi n'au amplotiatu romanu nu cutēdia se se faca membru vre-unei casine, nu cutēdia a ceti fōi romane, pentru că indatā este denunțiatu că e dacoromanistu și apoi vai de elu! pedepse cea mai domōla ce'lu astēpta este permutarea. M'am plānat însuși la d-lu ministru respectivu contra procedurii de felulu acesta și acum ni se dā ocașiunea a descoperi că unu functionariu de posițiune mai înaltă întrebându-lu de cauza deportatiunei, spre marea mea surprindere a respunsu: „Nu mai facu acum și acolo Daco-Romani.“ I-am spus acelu înca atunci respectivulu d. ministru, cu care ocașiune i-am descoperitu: negu că sunt dacoromanisti între functionari romani și dēca sunt se se departedie a ceea, dēra se se departedie nimenea în urm'a unoru nerusinate denunciaru.

Pentru mine este o dorerōsa esperientia și împregiurare că functionari statulu în provincia (districte) nu se potu cum se cuvine functionariloru statulu, ci că omeni de putētia, că reprezentanti ai nationalitatiloru, și astadi amu ajunsu acolo, în cătu în multe privintie, cu deosebire înse în privintia limbii, stam mai reu, decātu amu statu în periodulu lui Bach. În mani'a legi de îndreptare egală judecatoriile, solgabiarii nu primescu petitiunii redactate în limb'a română, era dēca le primescu, respectivulu pōte astēptā respunsulu în ceea lume. La tribunale mai figurēdu haiducii că întrepreti, macar că în concursule publicate totu dēuna figurēdia și pretensiunea pentru cunoscintia limbii, denumire inse nu se baga nici într'o sēma.

Madarász st. meu condeputatu a vorbitu despre autonomia bisericēscă, că la noi nu mai este. Este adevēratu, principiulu este anunțiatu, dāra nu se prea mănă pe candu în Romani'a, biseric'a protestantă cu deosebire, a bucura de astfelu de drepturi, în cătu popii ei, cari mai cu sēma din secuime în privintia ierarchică se afia a superintendenti'a reformata ardēluea. Acēta este o autonomie bisericēscă d-loru, care de siguru aici în monarhia nu ati suferiu. Ceea ce privesce presupus'a întieptia „Romanulu“, că în Ungari'a Maghiarii de o mie de ani n'au potutu sterpi pe Romani, pe candu în Romani'a Romanii stinsu pe Bulgari și pe Greci, se'mi fia dar' permisu a se servā, că totu ce s'a disu în ceea fōia, până la unu firu, peru e totu neadeveru. Acolo nu s'au luatu bisericile de Greci și dela Bulgari, nici alta avere a acestora. Ce au avutu, au și acum. Adevēratu că în timpulu Domnitoriulu Cuza statulu a secularizat averile bisericesci și pe cele, ce streinii, sub pretecestu religiosu știura, a și le însuși, și luatu înapoi. Ocuparea acestoru averi s'a întemplat în periodulu, candu sultanii turcesci licitau tronulu domniei și mane pentru bani. Atunci s'a întemplat că din un'a suburbie Constantinopolei Grecii au trecut cu multu dincōce. Acestia au pus mai tardiu man'a pe bunurile bisericesci, au introdusu limb'a greacă în bisericile romane care a și domnit aprōpe unu secolu — precum domni mai înainte cea slavēna dōue sute de ani. Candu Romani-au alungatu, n'au facutu alta, decatu au luatu înapoi ceea ce a fostu a lor. În bisericile sustienute de Greci și Bulgari pēna în diu'a de astadi se folosesc limb'a greacă și bulgară.

Aladár Molnár prea stimatulu meu colegu deputatu pasitu cu întregu aparatulu elocentiei și alu specialității pentru proiectu. Sunt fōrte recunoscētori fatia cu moderatiunea și demnitătea, cu care a tractatu obiectulu, și asperețea mea a facutu impresiune placută descoperirea, că densulu nu e siovinistu. Ar' trebui se respundu la argumentatulu, pentru că am veditu că pe densele se pune mare greutate în cas'a acēta și pe cum bagu de sēma și în privintia se atribue ore care însemnate, care nu o au, voiu spune și pentru ce.

St. d-nu deputatu dice, că statulu ungurescu nici odată nu s'a nisuitu a respandi cu poterea limb'a maghiară și să privă pe alte nationalități de limb'a lor. Recunosc

că această în secolul nostru nici nu este cu putință, dăra îndată după această dice, că de aici încã nu urmădã, că acum nu ar fi cu scopu de a respândi limb'a maghiara. Intr'această eu vedu o contradicere. St. d-nu deputatu vrendu se combata pe domnul deputatu Polit citéza Belgiulu. Nu'mi placu provocările devenite la noi obicei, dela Angli'a, Americ'a, Belgiu; studeéza situațiunea de aici de acasa, ceea ce ar' fi de lipsa. Precumu omnis similitudo claudicat, asia schiopeta si tóte asemenarile cu strai-natarea. Noi trebuie se comptam cu inpregiurarile nóstre si cu factorii esistenti. Asia dera si candu ar' fi adevratu, că Flandreii în Belgiu trebuie se invetie limb'a franceza, acolo sunt alte inpregiurari. Potu inse asigurá pe on. casa, că tocmã în dilele aceste am avutu norocirea a vorbi cu unu din functionarii consulatulu belgianu, care mi-a spusu că în Belgiu nu esista Francesu, care ar' indrasni, fara de cunoscenti'a limb'ei flandreze, a cere o funcțiune în tie-nuturi, unde majoritatea poporatiu-nei este flandresa.

Esemplulu ce a avutu bunetate a'lu aduce mainte despre confuilo militare este unu eflu alu absolutismulu într'o provincia administrata militaresce. Cã în contra acestei n'au remoustratu cetatiani nu dovedesce nimica. Dér' iubitoru noi toti protestámu candu amblau se ne puna în spinare limb'a nemtiésca? Nu! ci amu asteptatu inpregiurari mai favorabile, cari ne au pusu în positiune de a ne recastigá dreptulu nostru de statu si asia amu scapatu si de catusile limb'ei germane.

St. deputatu, vrendu se justifice legalitatea acestui proiectu de lege, se provóca la onoratu anticu corpus juris. Nu negamu, că legea si alte mai multe, care sunt citate, esista, scimu si pentru ce esista? Pentru că limb'a maghiara trebuie se se introduca si se ocupe locul celei latine, că-ci în tóta Europ'a numai noi amu mai fostu, cari ne tînému de limb'a latina. Mergendu inse totu mai departe, precum voiti si acum a merge mai departe — fiindu că: l'appetit vient en mangeant — pëna la acea epoca nefericita, candu ati prescisu nationalitatiloru terminu de siése, diece ani, în care trebuie se invetie unguresce, asia fiindu si în proiectulu de faća terminulu de 4 ani mi-a adusu a-minte terminulu de 6 ani hotariti pentru Croati — preste legile acele istori'a a trecutulu la ordinea dilei. Nu voiu aminti întâmplarile, se-mi fia permis a aminti numai de starea fap-tica urmata dupa ominosulu terminu prescisu fratiloru Croati, dupa care în Croati'a nu numai că este limb'a croata exclusiva a guvernulu în tóte ramurile, dera reprezentanti ei, cari siedu inpreuna cu noi în dieta, au dreptulu se vorbesca si aici în limb'a lor.

Provocarea la astfelu de legi asia dera nu dovedesce nimica. Nu dicemu, că ceea ce este în corpus juris, nu ar' fi legalu, inse pentru că este ceva legalu nu urmădã se fia si dreptu: nu trebuie uitatu că de multe ori legalitate mare e si nedreptate mare. Summu jus summa injuria! Se vede că această o uitase, dera a mai uitatu si altu ceva, ceea ce tieuu a fi mare uitabilitate din partea unui barbatu cu spiritulu ageru cum e d-lu deputatu, care se provóca ne-contententu la legalitate. De aceea me voiu sili a' inprospetá memori'a; deusulu adeca a întrebatu pe d-lu deputatu L. Moesary, în care lege lovesce proiectulu de lege? Acésta nu e lucru asia greu, este articululu XLIV din 1868 pe care ilu uitase st. condeputatu si nu e mirare, dera insusi guvernulu uitase legea pentru nationalitati. În introducerea acestei legi se dice, că egal'a îndreptare a nationalitatiloru se restringe prin mesuri speciale numai cu privire la folosirea oficiala a diverselor limbi si în câtu pretinde posibilitatea unitatii tieriei, gubernarei, administratiunei si justitiei. Acésta e lege clara si dera se alterédia fara de a se sterge, éta o flagranta vatemare a legi. Me miru că deputatulu colegu, omu ageru la minte, a aparatu caus'a această rea cu astfelu de sofisme si cu o caldura démna de o cauza mai buna.

St. deputatu a vorbitu despre o deputatie slovacã, care în timpulu seu s'a adresatu cãtra densusulu cu rogarea, din care se vedé, că în anumite comune locuitorii voru se'si in-rete copiii si unguresce. Nu dicu, că deputatiunea Slovaciloru a fostu poruncita, dér' această nu este cauza nici argu-mentare, că proiectulu acesta de lege ar' fi necesariu. Do-riant'a deputatiunei slovace se póte implini fórte usioru nu le trebuie alta de câtu se'si ia unu invetiatoriu, care se scie si unguresce.

Stim. condeputatu dice, că de aceea trebuie introdusa invetiarea limb'ei maghiare în modu obligatu, pentru că bie-tutulu totu i lipsesce potinti'a de a influentiá pregatirea planulu de invetiamentu; éra acei cari pregatescu planurile de invetiamentu din antipathia nu primescu limb'a maghiara între obiectele de instructiune. Asiguru pe stim. colega, că în tenuturi romane sunt comune serace muntene de câte 40—80 case, în care se propune limb'a maghiara, dér' nu esista exemplu, că cineva dintre acei suspitionati se fia es-camotatu undeva din planulu de instructiune limb'a ma-ghiara.

(Va urmá.)

Revisuirea art. 7 din Constitutiunea Romaniei.

Amu promisú în nr. trecutulu, că vomu publicá si amendamentele, ce s'au propusu în sinulu comisiunei insarcinate de Camera de redactarea unui proiectu de revisuire a art. 7 din Constitutiune si propunerea d-lui Carpu. Acést'a propunere a fostu respinsa de unanimitatea tuturor celorlalti membri din comisiune, adeca de 10 dintre 11 membri. Amendamentele propuse de d. Emil Costinescu au picatu prin paritate de voturi, celelalte amenda-mente precumu si opiniunea separata a d-loru Codrescu si Agarici au fostu respinse de majoritatea comisiunei. Este inse bine a cunósce si parerile deosebite, deórece voru jocá unu rolu insemnatu, candu se va desbate cestiunea în siedinti'a plenara a camerei. Eata-le:

Propunere. — 1. În virtutea art. 129 din Constitutiune se suprime puru si simplu alini-atiulu art. 7 din Constitutiune, care incepe cu cuvintele „numai strainii.“ 2. În codulu nostru civilu se introducú urmátóriele modificari: art. 8 si 9 se suprime si se inlocuiesce cu art. 16, la care se adaugu urmátóriele: „Asemenea voru fi dispensati de stagiulu evreii, cari nascuti în tíera nu se voru fi bucuratu de vre-o protectiune straina.“ 3. În legea comunala se introduce unu nou arti-culu în urmatoriulu cuprinsu: „Israelitii pamen-teni voru poté exercitá drepturile comunale fara a fi obtienutu impamentenirea cea mare. Prin israel-iti pamenteni se întielegu acei, cari nascuti si crescuti în tíera, în cursu de dóue generatiuni nu s'au bucuratu niciodata de vr'o protectiune straina.“ 4. În privinti'a drepturilor civile pentru straini se mantiene legea din 19 Augustu 1864.

Semnata P. P. Carp.

Amendamentu. — Art. 7. Strainulu de ori-ce credintiã religiósã póte dobëndí însusirea de cetatianu Romanu, indeplinindu conditiunile si formalitatile urmátórie:

Va adresá cãtra Domnu cererea s'a de natu-ralisare, aretandu capitalurile, statulu seu, profes-iunea séu meseri'a ce exercita si vointi'a de a'si statornici domiciliulu pe teritoriulu Romaniei. Déca dupa o asemenea cerere petitionarulu va locuí diece ani în tíera, si déca portarea si faptele sale voru dovedí, că este folositoriu tieriei, Corpurile legiuitóre 'i voru poté acordá impamentenirea.

Voru poté fi scutiti de stagiulu de diece ani acei, cari voru fi adusu în tíera industrii, inven-tiuni utile séu talente distinse, cari voru fi fon-datu în tíera stabilimente mari de comerciulu séu de industria; asemenea voru poté fi scutiti de sta-giulu de diece ani, strainii nascuti si crescuti în Romani'a din parinti nascuti în Romani'a si cari nici unii nici altii nu s'au bucuratu vreodata de o protectiune straina.

Impamentenirea nu se póte acordá de câtu în modu individualu, prin legea votata cu majoritate de 2 treimi de corpurile legiuitóre, sanctionata si promulgata de Domnu.

Insusirea de romanu se conserva si se perde con-formu dispositiuniloru cuprinse în codicele civilu.

O lege speciala va determiná modulu, prin care strainii 'si voru poté stabili domiciliulu pe terito-riulu Romaniei.

Aceia, cari nu se bucura de plenitudinea drep-turiloru de cetatianu romanu, nu potu dobëndí imobile rurale în Romani'a, de câtu prin mostenire ab-intestato.

Asemenea voru poté fi scutiti de stagiulu de 10 ani, strainii nascuti si crescuti în Romani'a, cari nu se voru fi bucuratu vreodata de o protectiune straina.

Costinescu.

Amendamentu. Prin esceptiune la dis-positiunile de mai susu si numai pentru acést'a un'a si singur'a data, corpurile legiuitórie admitu la bucurarea drepturiloru de cetatianu romanu pe tóte persónele cuprinse în list'a, ce se va votá de-odata cu acestu articululu.*)

Costinescu.

Amendamentu. Numai acei'a, ce se bucura de deplinatatea drepturiloru de cetatianu romanu potu dobëndí imobile în Romani'a.

Nicorescu, Codrescu.

*) În acést'a lista propunetoriulu amendamentulu cere se se inscrie: a). Evreii, cari au servitu în armata dela aplicarea legii de recrutare din 1864 pëna astadi. b). Evreii, cari au ur-matu pëna astadi scólele romane si au dobënditu bacalaureatulu. c). Acei'a, cari au facutu o donatiune importanta unei institu-tiuni de cultura séu de binefacere. d). Acei'a, cari au stabilitu o industria si o fabrica importanta în tíera, afara de fabricele de rachiú. e). Acei'a, cari au scrisu în limb'a romana o opera sciintificã séu literaria.

Amendamentu. Strainii chiaru si acei nascuti si crescuti în tíera, déca nu voru dobëndí impamentenirea, n'au dreptulu de a dobëndí proprietate imobilara prin acte între vii, dispositiuni testamentare séu usucapiune.

Prohibitivitatea acést'a nu se aplica la acei strai-ni, cari dupa legile anterióre aveau dreptulu de a dobëndí imobile.

G. Marzescu, A. L. Teriachiu.

Opiniunea separata. Celu impa-mentenitu nu va poté exercitá mandatulu de reprezentantu alu natiunei, precumu nici indeplini functiunile de ministru si de membru la inalt'a curte de justitia si de cassatiune, decátu dupa trecere de 20 ani impliniti dela dat'a promulgarei legi, prin care va fi dobënditu impamentenirea.

I. Codrescu, I. Agarici.

Invitare.

Adunarea generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu avëndu a se tîné în anululu curg. la 3 si 4 Aug. c. n., în Sighisior'a, rogámu cu tota onórea, pre toti, cari voiescu a partecipá la acea adunare, se binevoiesca a ne incunoscentiá despre acést'a, la adres'a subscrisului, celu multu pëna la 25 Iu-liu c. n., aretandu-ne totodata, cei cu familia, si numerulu membriloru acesteia, cari voru veni, — precum si timpulu sosirei, — pentru a ne poté in-grigí de cu bunu timpulu de incuarterare.

Sighisiora la 8 Iuliu 1879.

Pentru Comitetu:

Augustu Horsia
direct. desp. XXI.

Diverse.

(Diuarele din Romani'a si gu-vernulu ungurescu.) Sunt, déca nu ne insielamu, vreo patru ani, de candu guvernulu un-gurescu a retrasu debitulu postalulu diuarulu „Ro-manulu“, care va se dica a opritu cá se fia pre-numeratu si espedatu pe la postele de pe terito-riulu tieriloru ce se tîneu de corón'a Santulu Ste-fanu. În intervalulu acest'a relatiunile dintre gu-vernulu ungurescu si romanu au devenitu mai ami-cabile, în Budapest'a se mandrieau cu amicitia sta-tulu romanu si totusiu diuariulu principalu alu partidei romane dela guvernulu nu avea libera in-trare în Ungari'a, cu tóte că purtá unu limbagiu câtu mai moderatu si chiaru amicabilu faća de Ungari'a si situațiunea ei. Guvernanti nostri uita-sera pe semne de oprirea lui. Acuma în fine to-tusiu s'au decisu a redicá acea mesura si au con-cesu earasi debitulu postalulu diuariulu „Rom-anulu“, care de aci incolo va poté trece neimpe-decatu peste frontarie. Interdictulu, ce cadiuse asupra „Romanulu“ cu tóte aceste inse nu s'a re-dicatu de totu, ci fú îndreptatu în contra „Ro-mani'e Libere“, careia deodata cu libera-rea „Romanulu“, i se retrase debitulu postalulu pentru tierile corón'ei unguresci. Suntemu convinsi, că oprirea „Romaniei Libere“ se va dovedi totu asia fara de scopu cá aceea a „Romanulu.“ În faptu guvernulu ungurescu a facutu prin retragerea debitulu postalulu „Rom. Lib.“ unu serviciu bunu, căci a atrasu atentiunea generala asupra ei. Me-surile de felulu acest'a sunt invecchite si de aceea producu de regula numai unu efectulu contrariu, de cela ce se astépta dela ele.

(Esamenele la scólele din Bucu-rescu si Domnitoriulu.) Cá în toti anii asia si acuma a asistatu principele Carolu în per-sóna la esamenele din capitala si a doveditu prin acést'a din nou, câtu de multu 'i zace la anima instructiunea poporulu. În cursulu septemanei trecute a asistatu la esamenele generale ale semi-nariulu centralu, apoi la esamenele scólei normale Carolu I si în diu'a de 22 Iun. st. v. Domnito-riulu a mersu la scól'a normala a „Societati pentru invetiatur'a poporulu romanu“. Aci a fostu intempinatu de d. C. Bo-zianu presedinte, de dnii membri ai comitetulu so-cietatii si de corpu professoralu. Mari'a S'a a remasu deplinu multiamitu de rezultatulu esamene-loru din diferite clase ale scólei primare si ale scólei normale, în care elevii facu si practica pe-dagogica. Dumineca toti elevii scóleloru primare au esecutatu la Cotroceni exercitiile militare, cari au devenitu obligátórie pentru scólele primare. Luni în 15 l. c. asistá Domnitoriulu în sal'a Ateneulu la esamenule eleviloru conservatoriulu de masica si

declamatiune, cari au executat diferite piese de muzica vocala si instrumentala si au declamat fragmente din autorii clasici. Mari'a S'a a felicitat pe directorul E. Wachmann si pe doi profesori.

(Micii dorobanti.) Cetim in Renascerea: Duminec'a trecuta, 24 Iunie st. v. vre-o 600 baieti se intrunira la 6 ore dimineai la Cismegiu, formati in cinci companii, cari sub comand'a d' lui Generalu Davil'a se indreptara, music'a in capu, cu drapelele desfasiurate spre inaltimile dela Cotroceni. La orele 9 micii nostri dorobanti sosira in fost'a gradina botanica dela Cotroceni, unde se odihnira. La 8 si jum. trombitiele anuntara sosirea M. S. R. Domnului. Intr'o clipa rëndurile se strinsera, armat'a deveni grava, cá si candu ar' fi sositu momentul supremu al luptei. Music'a incepù a cantá si la unu ordinu, plecatu dela unu capetu si repetatu din locu in locu, toti presentara armele cu o precisiune rara. Drapelele se inchinara si M. S. R. Domnitoriulu, insoçitu de d. generalu Davil'a, trecù rapede inaintea frontului, mangaindu pe cei mai mici dintre ostasi, rosii de bucuria si de mandria. Intorcându-se M. S. R. Domnitoriulu fù opritu de unu baiatu de vreo optu ani, caporalu in compani'a s'a, care 'i presentá o coróna de flori si pronuntá unu micu discursu in numele tuturor scóloru din Capitala, la care respunsera c'unu strigatu unanimu de: Traiésca M. S. R. Domnulu! Traiésca M. S. R. Dómn'a! Traiésca Romani'a independinta! Atunci incepura exercitiile. cari reusira de minune si facura M. S. R. Domnitoriului cea mai mare placere. M. S. felicitá pe micii osteni. Printre asistenti recunoscemu pe d-nii Gr. Mano, dela ministerulu instructiunii publice, P. Popescu, directorulu scóloru primare de baiati dela Antimu, si d. Frédéricu Damé, cu care Domnitoriulu binevoí se se intretiena câteva momente despre folósele organizarii militare a scóloru, care intinsa in tota tíer'a si la tóte gradele de invetiamentu va poté permite intr'o di se se micioréze timpul de servitiu in armata. Defilarea incepù sub ochii M. S. R., mic'a trupa se indrepta, precedata de Domnulu si d. generalu Davil'a, spre palatulu dela Cotroceni, unde trecù inaintea M. S. R. Dómei. Dómn'a a aparutu fórte impresionata de ténut'a regulata si in adeveru militara a baiatiloru. Amu potutu constatá, cá sanatatea M. S. Dómei e fórte satisfacétore. Esindu dela palatu, mic'a trupa se cobori in gradin'a dlui generalu Davila, unde se impartí miciloru dorobanti covrigi si apa rece. Dupa unu repausu de o jumetate ora, se facù impartirea premiilor de gimnastica si exercitii militare. Doue discursuri fura pronuntiate; unulu de d. generalu Davil'a si celalaltu de d. P. Popescu. Renuntiamu a descrie bucuri'a copiiloru in acésta di; suntemu convinsi, cá ei voru téné o eterna aducere aminte de plimbarea loru militara la Cotroceni, candu au fostu trecuti in revista de M. S. R. Domnulu Romaniei. Astadi temel'a organizarii militari a scóloru e pusa, trebuie cá guvernulu se se gándesca a o regulamenta si a face dintr'ins'a o pretiósá anexa a studiului de capetenia, — studiu neaperatu — gimnastic'a.

(Nihilistii.) De multu n'amu mai pomenitu despre nihilisti. Guvernulu rusescu a buciunatu in tóte partile, cá i-ar' fi successu a zdrobí capulu acelei teribile hidre. Dér' de unde se fia preparatu Russi'a pe nihilisti, cá cu cátu prindu si inchidu mai multi, cu atat'a se arata mai multi. In nóptea de 26 si 27 I. tr. a prinsu politia rusésca si milit'a in Chievu peste 400 de individi. Mai antaiu puse man'a pe unu gimnasiastu, care voia se ascunda unu pachetu, in care se aflau diuare revolutionare. Inaintea judelui instructoru spuse arestatulu, cá a cercetatú o adunare secreta si a tradatu si loculu adunarii. In nóptea de 27 Iunie se dusera mai multi functionari dela politica cu o compania de ostasi si impresurandu cas'a, unde se aflau adunati, prinsera vr'o 400 de persóne. Se aflara intre aceia vr'o 30 de gimnasiasti din Chievu pe cari inca ii arestara. In acea casa aflá politia multe puscii revolvere si dinamitu. In diu'a urmátore cercetá politia seminariulu din Chievu si aflá acolo o tipografia, multe proclamatiuni si carti revolutionare. Doispredece seminaristi si mai multi profesori de teologia fura arestati.

(Nou carti postale.) Diuarele francese anuntia, cá dela 1 Iuliu (s. n.) se voru pune in circulatiune nouile carti postale cu respunsu platitu, care au fostu adoptate de congressulu postalu internationalu, unde a luatú parte si Romani'a. Aceste carti voru fi vëndute câte 25 cent. (10 cr.) pentru corespondenti'a cu Franci'a, Algeri'a, Germani'a,

Belgi'a, Romani'a, Spani'a, Itali'a, Luxemburg, Norvegi'a, Tierile de josu, Portugali'a, Elveti'a si Tunis. Aceste carti postale au dóue fetie de scrisu, pe un'a scrie expeditorulu, pe cealalta raspunde destinatorulu fara a mai platí nimic. Cu tóte astea respunsulu nu se considera cá platitu, de cátu pentru tíer'a, de unde cart'a a esitu antaiu-si data. Celu, care voiesce se raspunda, mai inainte de a pune cart'a la posta, trebuie se rupa partea ce'i fusese adresata lui. Cartile se potú chiaru recomandá, platindu cinci centime mai multu pentru o singura expeditiune.

(Din casa ploiloru) urmate in dilele trecute, scrie „Monitorulu“, s'a surpatu totu pamentulu datu dupa legea rurala locuitoriloru din catunulu Balanesti, judetiulu Ramnicul-Sarat, dimpreuna cu casele, livedile si recolt'a. Locuitorii au remasu seraci, si fara nici o adopostire, fiindu cá, asupr'a pamenturiloru surpate este imposibilu a se mai construi case séu bordee de locutu.

(O noua fabrica de chibrituri in Romani'a.) Cetim in Monitorulu oficialu: Dumineca 17 a. c., a avutu locu inaugurarea fabricei de chibrituri a dou'a in Romani'a, fondata de d. S. Goldenthal, in comun'a Buciumeni, langa barier'a Iasi, sub auspiciile A. S. R. Domnitoriului. Unu numerosu publicu din tóte clasele a luatú parte la acésta serbare si la punerea in miscare a masineloru, cu 50 lucratori romani, care producu cele mai bune chibrituri ce potú concurá cu strainatatea. Publiculu la vederea acestui successu industrialu, a aclamatú cu mare entusiasmu pe Altetiele Loru Regale Domnulu si Dómn'a.

O masa stralucita la Tiarulu Ioanu IV.) Capitanulu de corabii anglesescu Chancelor intr'o calatoria aventuriósá pe mare pe la anulu 1553 ajunse in marea alba si audí dela pescari, cá se afla in apele unui imperiu, care se numesce Russi'a si are imperatu pe Ioanu IV. Tiarulu audiendu, cá se afla o corabia anglesésca de asupr'a Arhangelului, alu careia capitanu are o scrisóre dela regele seu cátra Tiarulu si cá voiesce se intre in relatiuni comerciale cu Russi'a, 'lu chiamá la Moscú. Anglesulu nu intardiá a urmá invitatiunii si percurse pëna la Moscú vr'o 1500 de verste ruseseci. Impresiunea cea d'antaiu, care i-o facù vechi'a capitala a Russiei, nu erá placuta. Moscú erá o gramada de colibi ticalóse si neregulate. Partea cea d'antaiu a orasiulu, in care a pusu piciorulu Chancelor, a fostu Zemlianoi Gorod, care semená cu unu orasiu mongolicu. Moscú erá incungurata de unu valu, cá de 17 mile maritime de lungu si avea 34 de porti. Pe o ridicatura in centru se aflá o parte de orasiu bizantinicu ce se numea Cremlj. Valulu celu de caramida, care avea o grosime de 18 urme, in periferia 2000 de pasi si poteai intra pe 16 porti in Cremlj unde se afla palatulu Tiarului, 9 biserici si mai multe monastiri. Dupa audientia Anglesii fura invitati la masa intr'unu palatu, pe care Chancelor l'a numitu palatulu de auru. Tiarulu, cu corón'a pe capu, dér' in vestminte simple, de argintu, siedeá singuru la masa. Delaturi se intindeau mese lungi, la cari mancau peste dóue sute de óspeti toti in vestminte albe. Doi boieri, cu serviet'a pe umere, in mana cu unu paharu de auru infrumosiatu cu multe petri nestimate stateau lënga Tiarulu, spre ai turna miedu minunatu. Fiindu Ivanu voiosu desiértá poharele dintr'odata. Beutur'a pentru óspeti se afla in patru cofe (cane) cu gurliu de auru si de argintu, care erau lucrate fórte bogatu si fórte finu, erau celu puçinu patru pëna la cinci urme de inalte, si totdeodata capu de opera de art'a scobituri. Numai incape indoiéla, cá Tiarulu voi se orbésca pe óspetii sei prin desfasiurarea bogatiei sale. Talerile si bledile (farfuriele) erau de argintu, urciorele si celalalte vase erau de auru massivu. Bucate nu potura Anglesii descoperi nicairi. In urma se puse Tiarulu la masa. Elu tramise la fiacare din cei dóue sute de óspeti câte o bucata de pane. Celu ce aducea panea strigá tare numele boieriulu respectivu, adaugëndu: Ioanu Vasilevici imperatulu Russiei si Marele principe alu Moscovei ti tramite tie acést'a bucata de pane. De câte ori resunau aceste cuvinte, se sculau toti cei presenti; asiadér' camu de dóue sute de ori. Marele maresialu 'si capetá bucat'a de pane mai pe urma, dér' din manile imperatului insusi. Apoi veni, cá a dóua mancare lebeda fripta. Totu acea procedura s'a observatu si acuma, cá si antaiu, sculandu-se totdeuna toti óspetii, candu venea cu friptur'a pe la fiacare. Intre singuraticele mancari fiacare óspe bea la porunc'a Tiarului, sculanduse firesce de dóue sute

de ori de pe scaune. Aceste ceremonii s'au observatu si la celalalte numerose mancari. Dupa acésta se poté calculá, cá, luanduse numai diece feluri de bucate si numai diece inghitituri de miedu, fiacare óspe trebuia se se scóle in decursulu mesei de patru mii de ori. Acést'a de síguru a fostu fórte principiósá pentru mistuire. Masu se incheiá cu o inghititura de miedu. Tiarulu strigá pe fiacare pe nume la sine, 'i dá o ceasca plina, pe care trebuia se o bé celu in modulu acést'a distinsu dintr'odata.

(Albumulu oficeriloru caduti pentru independenti'a Romaniei. In Editur'a magazinului de musica si pianu Iosef Sandrovits, Calea Victoriei Nr. 1 (Mogosioi) Bucuresci, a aparutu unu frumosu album care cuprinde 32 fotografii ale oficeriloru caduti in resbelu pentru independenti'a Romaniei. Acestu albumu destinatu a servi dreptu suveniru pentru eroii independintiei costa numai 2 lei noui sau unu florinu tramisu franco. Vendiatorii din provincia primescu unu rabatu de 30 la suta. Expeditiunea se face promptu prin posta.

A esitu de sub tipariu

NEGRIADA

epopea nationala de Ar. Densusianu si se afla vëndiari in Romani'a cu 5 franci la tóte librariile, ear' Austro-Ungari'a la autoru in Brasiovu cu 2 fl. v. a.

Convocare.

Subcomitetulu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu din despartimentulu alu VIII, Alb'a-Iulia, convóca adunare generala a acestui despartimentu pre 20 Iuliu st. n. comun'a Benicu, invitandu pre toti iubitorii inaintarea scopuriloru Asociatiunii a se presentu la acésta.

Din siedinti'a despartimentului VIII.

Alb'a-Iuli'a, in 5 Iuliu 1879.

Ioanu Piposiu
directoru.

Rubinu Patitiu
actuariu.

Sciri ultime. Ministrulu br. Wenkheim a repausatu Lunu in 7 Iuliu in Budapest'a dupa lunga suferintia. Br. Wenkheim a fostu ministru la Curtea regala si stá in mare gratia la monarchia. Marti si Mercuri au fostu ceremoniile funebrele in Budapest'a.

Eri in 11 I. c. a sositu aci in Brasiovu G. Gabrielu Kemény ministru de comeriu ungurescu, care a intreprinsu o calatoria de inspectiune in Transilvani'a. Ministru fù salutatu de autoritatile locale. Sér'a a plecatu mai departe Secuime.

Cu 1-a Iuliu stila vechiu 1879 se incepu unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

pentru semestrulu alu II-lea 1879 cu conditiunile de fruntariu.

Rogamu pe domni aceia, a caroru abonamentu expira cu 30 Iunie st. v. 1879, cá se grabésca cu inoirea lui, cá se li se póta tramite fól'a regulata.

Domni noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele dloru esacte, aratandu si post'a cea mai aprópe de loculu, unde loculesc.

Serisorile sunt a se adresá la Redactiunea „Gazetei Transilvaneie“.

Numerulu acest'a se tramite inca totu roru abonatiloru din semestrulu primu. Numeru viitoriu se va tramite inse numai celoru ce siá reinoitu abouamentulu.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 8 Iuliu st. n. 1879.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	66.65	Oblig. rurali ungare . . .	85.00
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) . . .	68.15	„ „ Banat-Timis . . .	83.00
Losurile din 1860 . . .	126.50	„ „ transilvane . . .	83.00
Actiunile bancei nation. 822. —		„ „ croato-slav . . .	85.00
„ instit. de creditu 264.20		Argintulu in mafuri . . .	—
Londr'a, 3 Iuni . . .	116.05	Galbini imperatessci . . .	5.00
		Napoleond'ori . . .	9.20
		Marci 100 imp. germ. . .	56.00

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipografi'a: Ioane Gótt si fiu Henricu.